

Україна у фокусі

Щотижневий
інформаційно-аналітичний
бюлетень

Березень-Квітень
28–3 2016

Огляд політичних подій за тиждень

28
березня

Кандидат від партії «Опозиційний блок» Юрій Вілкул офіційно переміг на повторних виборах мера у Кривому Розі, які відбулися 27 березня. Таким чином він залишився на посаді міського голови, набравши 74,18% голосів. Друге місце з великим відривом посів кандидат від партії «Самопоміч» Семен Семенченко, здобувши 11,3% голосів. Водночас у Комітеті виборців України заявили про невідповідність позачергових виборів мера Кривого Рогу стандартам чесних та демократичних.

Президент України Петро Порошенко здійснив візит до Донецької області. Зокрема, під час робочої поїздки він передав медикам Краматорська 60 машин швидкої допомоги для потреб області.

Європейські економічні санкції щодо Російської Федерації будуть продовжені. Про це заявила член комітету з питань парламентського співробітництва між Україною та ЄС Ребекка Хармс. Вона переконана, що попри те, що представники окремих країн ЄС висловлюють готовність відмовитися від антиросійських санкцій, Захід цього не зробить, бо іншого шляху змусити Росію виконувати Мінські угоди немає. Тим часом Посол Греції в РФ Данаї-Магдалина Куманакю заявила, що на саміті ЄС в червні, присвяченому цій темі, Афіни не допустять автоматичної пролонгації санкцій.

29

березня

За останню добу в районі АТО зареєстровано 72 випадки порушення режиму тиші. У штабі АТО заявили, що це в півтора рази більше, ніж за попередню добу. Найбільш гарячою точкою залишається район Авдіївки, поблизу Майорська бойовики застосували важку артилерію.

Верховна Рада дала згоду на відставку генерального прокурора України Віктора Шокіна. За це проголосувало 289 народних депутатів.

Генпрокурор Віктор Шокін у день голосування за його відставку звільнив свого заступника, реформатора Давида Сакварелідзе. Як відомо, конфлікт у Генпрокуратурі почався після затримання пійманих на хабарі в 3 млн грн прокурорів Шапакіна і Корнійця, під час обшуку яких знайшли ще й понад 500 тис. дол. готівкою, діаманти та наркотики. На слідчих та прокурорів, які вели цю справу, почався тиск. Зокрема Сакварелідзе неодноразово заявляв, що Шокін виступає адвокатом «діамантових прокурорів». Щоб розв'язати цей конфлікт, Президент Порошенко попросив Шокіна подати у відставку.

Центральна виборча комісія позбавила народних депутатів Єгора Фірсова і Миколу Томенка мандатів. Перед цим закритий з'їзд партії «БПП» ухвалив рішення про позбавлення депутатських повноважень Томенка та Фірсова, які пройшли до парламенту за списком БПП, але згодом вийшли з нього через незгоду з діями його керівництва.

30

березня

Президент України Петро Порошенко ввів в дію санкції проти причетних до кримінального переслідування трьох українських громадян в Росії – народного депутата Надії Савченко, режисера Олега Сенцова і Олександра Кольченка. У так званий «список Савченко» потрапило 84 особи.

31

березня

Під час свого робочого візиту до США Президент України Порошенко провів зустріч з віце-президентом Сполучених Штатів Америки Джозефом Байденом та державним секретарем США Джоном Керрі. Співрозмовники обговорили розвиток ситуації на

Донбасі і погодились необхідність продовження санкцій проти Росії до повного виконання Москвою Мінських угод. Джозеф Байден також заявив, що Україна отримає третій транш кредитних гарантій, якщо сформує новий уряд, зорієнтований на реформи і співпрацю з МВФ, а також додатково 335 млн дол. на реформування безпекового сектору України. Джон Керрі поінформував про особливості останніх переговорів у Москві.

Президентська фракція «БПП» агітує позафракційних депутатів вступати до своєї фракції. На сьогодні депутати з Блоку Порошенка та «Народного фронту» сумарно налічують 222 особи. Задля створення коаліції їм необхідно загітувати ще чотирьох народних обранців. Водночас тривають перемовини про створення коаліції між фракціями «Блок Петра Порошенка», «Народний фронт» та «Батьківщина». Про це повідомив спікер парламенту Володимир Гройсман. За його словами, перемовини ведуться щодо тих засад, на яких могли би об'єднатися фракції.

1
квітня

Під час саміту ядерної безпеки у Вашингтоні Президент України Петро Порошенко провів зустріч із президентом Сполучених Штатів Америки Бараком Обамою. Глави держав обговорили ситуацію на Донбасі та в Криму і скоординували зусилля для повної імплементації Росією Мінських домовленостей. Про це повідомив офіційний сайт Президента України.

Аналітична довідка

ПРОДОВЖЕННЯ КОАЛІЦІАДИ: ГРА НА ВИТРИВАЛІСТЬ

Олексій Сидорчук

29 березня Голова Верховної Ради Володимир Гройсман оголосив про вихід із парламентської коаліції Радикальної партії Олега Ляшка (РПОЛ), у зв'язку з чим коаліція офіційно припинила своє існування. Того ж дня фракція партії «Батьківщина» призупинила переговори про формування нової коаліції та оголосила нові умови приєднання до парламентської більшості. Трохи пізніше того ж дня фракція Блоку Петра Порошенка (БПП) заявила про приєднання до свого складу позафракційної депутатки Ірини Суислової, яка раніше входила до фракції партії «Самопоміч», а 31 березня до БПП вступили ще два колишні представники «Самопоміч» – Павло Кишкар і Віктор Кривенко. На кінець тижня двом фракціям, які підтвердили свою готовність утворити коаліцію – БПП і «Народному фронту» (НФ) Арсенія Яценюка – не вистачало 5 депутатів для отримання більшості в парламенті.

*Чому загальмувався процес утворення нової коаліції?
Коли і за яких умов можна очікувати його успішного завершення?*

Якщо наприкінці минулого тижня здавалось, що процес формування нової коаліції ось-ось завершиться, то початок нового позначився серйозними проблемами у переговорах ключових учасників. Відмову РПОЛ від участі в коаліції та обережну поведінку «Батьківщини» можна пояснити кількома факторами. У випадку РПОЛ причина, вочевидь, полягала в тому, що БПП і НФ не змогли задовольнити кадрові апетити Ляшка, який претендував на кілька міністрів та посаду в керівництві парламенту. Поведінку «Батьківщини», натомість, можна пояснити її зацікавленістю у проведенні позачергових виборів, на яких ця партія сподівається набрати значно більше голосів завдяки своїй популярній риторичній лінії. При цьому лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко, вочевидь, не відкидає й можливості приєднатися до коаліції, але в цьому разі вона прагнучиме витиснути максимум поступок від БПП і НФ, користуючись статусом своєї фракції як своєї «золотої акції», без якої неможливо утворити стійку коаліцію.

Розуміючи цю загрозу, БПП і НФ обрали альтернативний шлях утворення коаліції – включення до свого складу окремих позафракційних депутатів. Цей спосіб має очевидні недоліки, передусім його невідповідність законодавству, яке не передбачає можливості депутатів, обраних за списком однієї партії, приєднуватися до фракції будь-якої іншої партії. Особливо сумнівною така поведінка виглядає у світлі нещодавнього рішення БПП позбавити мандатів двох депутатів, які вийшли з її складу: попри те, що формально партія мала таке право згідно з Конституцією, характер його ухвалення був відверто недемократичним. Подібне вибіркове дотримання законів з боку найбільшої парламентської фракції, відповідно, здатне послабити легітимність нової коаліції в разі її утворення. З іншого боку, випадки позбавлення депутатів мандатів і їх переміщення між фракціями з усією очевидністю вказали на необхідність впорядкувати законодавство з цього приводу, а в перспективі й скасувати конституційні норми про імперативний мандат – недемократичну практику, яку не застосовують більше ніде в Європі.

Незважаючи на це, два потенційні учасники коаліції, вочевидь, планують розширювати власні фракції й надалі. Зокрема, цілком імовірно, що НФ також може включити до свого складу кількох позафракційних депутатів. На цю роль претендують учасники міжфракційного об'єднання «УКРОП», які перебувають у сфері впливу олігарха Ігоря Коломойського. Зважаючи на непогані відносини Яценюка з Коломойським, такий сценарій виглядає цілком ймовірним і дозволив би НФ отримати необхідну для утворення парламентської більшості кількість депутатів. Вочевидь, БПП і НФ планують завершити цей процес наступного тижня, адже задовгий процес формування нової коаліції та уряду вже викликає занепокоєння не лише в Президента Петра Порошенка, а й у західних партнерів України. Яскравим свідченням останнього стали слова віце-президента США Джо Байдена про те, що неодмінною умовою отримання наступних кредитних гарантій для України є формування нового уряду.

Утім, навіть якщо президентській і прем'єрській фракціям вдасться утворити коаліцію власними силами, навряд чи вона буде надто стійкою. По-перше, сумнівно, що БПП і НФ назбирають набагато більше, ніж мінімально необхідну кількість у 226 депутатів, що постійно загрожуватиме невдалими голосуваннями за урядові чи президентські проекти. По-друге, у самій БПП вже назбиралось кілька депутатів, які де-факто перейшли в опозицію до президента і керівництва фракції, зокрема зі складу міжфракційного об'єднання «Єврооптимісти». Їхня підтримка ініціатив лідерів коаліції, відповідно, теж зовсім не гарантована.

Відповідно, у пригоді БПП і НФ, знову ж таки, можуть стати їхні колишні колеги по коаліції, передусім «Батьківщина» та РПОЛ. Можливо, що з часом бодай одна із них вирішить повернутися в переговорний процес і приєднатися до коаліції, хоча якщо БПП і НФ зможуть утворити коаліцію самостійно, цінність менших коаліційних фракцій помітно впаде. Однак, залишаючись в опозиції, «Батьківщина» і РПОЛ перебуватимуть у дуже непевному стані, адже перспектива проведення позачергових виборів досі не надто висока. На заваді цьому передовсім стоїть незацікавленість у такому сценарії президента і двох найбільших фракцій. З іншого боку, якщо якась із малих фракцій таки приєднається до коаліції, стосунки всередині парламентської більшості будуть далекими від ідеальних, і це, вочевидь, стане вагомою перешкодою для функціонування нового уряду.

Висновки

На заваді успішному завершенню переговорів про створення нової коаліції цього тижня, вочевидь, стали надмірні владні та кадрові апетити невеликих парламентських фракцій. Водночас якщо дві найбільші фракції зможуть включити до свого складу необхідну кількість депутатів, переговорна сила їх менших колег помітно впаде. Однак незалежно від майбутнього складу нової коаліції, довіру між її членами буде суттєво підірвано, що в подальшому заважатиме ефективній взаємодії парламенту з урядом.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Олексій Гарань

Марія Золкіна

Руслан Кермач

Олексій Сидорчук

Редактор випуску: Ірина Філіпчук